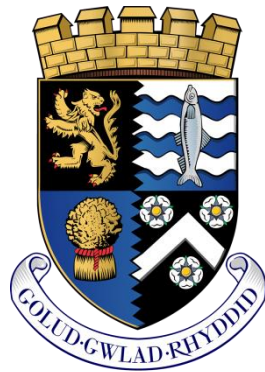

DOGFEN K

PROTOCOL AR GYFER Y BERTHYNAS RHWNG AELODAU A SWYDDOGION

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Awdur a Gwasanaeth:
Dyddiad a gymeradwywyd gan y Cabinet:
Aseiad Effaith Integredig (Nac oes):
Dyddiad cyhoeddi:
Dyddiad Adolygu Polisi:

CYNNWYS

1. CYFLWYNIAD	2
2. Y BERTHYNAS RHWNG YR AELODAU A'R SWYDDOGION.....	3
3.Y BERTHYNAS RHWNG Y SWYDDOGION A GRWPIAU'R PLEIDIAU	4
4. GWASANAETHAU CYMORTH A CHYFLEUSTERAU AR GYFER YR AELODAU A GRWPIAU PLEIDIAU	5
5. MYNEDIAD YR AELODAU AT WYBODAETH AC AT DDOGFENNAU'R CYNGOR.....	5
6. Y BERTHYNAS RHWNG SWYDDOGION, CADEIRYDDION AC AELODAU CABINET.....	7
7. Y BERTHYNAS RHWNG YR AELODAU, Y SWYDDOGION A'R PWYLLGORAU CRAFFU	8
8.GOHEBIAETH	9
9.CYHOEDDUSRWYDD A'R CYFRYNGAU	1040
10. BETH YW RHAN CYNGHORWYR Y WARD	1140
11.ARWEINIAD PELLACH.....	1140
12.TORRI'R PROTOCOL.....	1144

CYNGOR SIR CEREDIGION

PROTOCOL AR GYFER Y BERTHYNAS RHWNG AELODAU A SWYDDOGION

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas y Protocol hwn yw rhoi arweiniad i'r Aelodau a'r Swyddogion yn eu perthynas â'i gilydd a'u cynorthwyo hwy i gynnal safonau uchel o ran uniondeb a phriodoldeb. Oherwydd bod y berthynas yn gymhleth, nid yw'r Protocol hwn yn ceisio gosod rheolau ac nid yw chwaith am fod yn gynhwysfawr. Yr hyn ydyw i raddau helaeth yw datganiad ysgrifenedig o'r arferion a'r safonau cyfredol a'r cwbl a wneir yw cynnig arweiniad ar rai o'r materion sy'n tueddu i godi. Fodd bynnag, gobeithir y bydd y dull a fabwysiedir drwy'r Protocol hwn yn cynnig arweiniad o ran ymdrin ag amgylchiadau eraill.
- 1.2 Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Codau Ymddygiad gwahanol ar gyfer yr Aelodau a'r Swyddogion sy'n cynnwys y darpariaethau mandadol a geir yn rheoliadau [Senedd Cymru Llywodraeth Cymru](#). Mae'r Protocol hwn yn ceisio adlewyrchu'r egwyddorion sy'n sail i'r gwahanol Godau Ymddygiad a dylid ei ddarllen ochr yn ochr â'r Codau hynny. Amcan y Codau hyn fel ei gilydd yw gwella a chynnal uniondeb llywodraeth leol drwy fynnu safonau uchel o ymddygiad personol.
- 1.3 Mae'r detholiadau canlynol o'r Codau Ymddygiad gwahanol yn arbennig o berthnasol:-
- 1.3.1 Ni ddylai Aelodau wneud dim a fyddai'n amharu, neu a fyddai'n debygol o amharu ar ddiueddrwydd staff y Cyngor
  - 1.3.2 Mae'n hanfodol o ran llywodraeth leol dda bod y staff a'r Cynghorwyr yn parchu ei gilydd a dylid gwarchod rhag cyfeillgarwch personol agos.
  - 1.3.3 Disgwylir i staff roi cyngor priodol a diduedd i'r Cynghorwyr ac i'w cydweithwyr.

2. Y BERTHYNAS RHWNG YR AELODAU A'R SWYDDOGION

- 2.1 Mae'r Cyngorwyr yn atebol i'r etholwyr y maent yn eu gwasanaethu yn ystod eu cyfnod yn y swydd. Mae'r Swyddogion yn atebol i'r Cyngor. Eu gwaith hwythau yw rhoi cyngor i'r Cyngorwyr ac i'r Cyngor a chyflawni gwaith y Cyngor o dan gyfarwyddyd a rheolaeth y Cyngor, y Cabinet a'r Pwyllgorau. Ni ddylai'r Cyngorwyr (yr Aelodau) weithredu fel petaent yn Swyddogion ac ni ddylai'r Swyddogion weithredu fel petaent yn Gynghorwyr.
- 2.2 Mae'n bwysig bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn cynnal safonau rhesymol o gwrteisi a pharch at ei gilydd ac ni ddylai'r naill na'r llall geisio mantais annheg o'u swyddi dan unrhyw amgylchiadau.
- 2.3 Ni ddylai'r Aelodau wneud sylwadau personol ynghylch Swyddog na Swyddogion na thanseilio parch at Swyddog na Swyddogion yng nghyfarfodydd y Cyngor, y Cabinet a'r Pwyllgorau nac mewn fforymau cyhoeddus. Os bydd Aelod yn teimlo na chafodd ei drin â pharch priodol neu oes ganddo ef/ganddi hi bryderon ynghylch ymddygiad neu allu Swyddog neu Swyddogion ac nid yw'n gallu datrys y mater drwy drafod yn uniongyrchol â'r Swyddog, dylai godi'r mater gyda Chyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaeth perthnasol. Bydd y Cyfarwyddwr Corfforaethol yn mynd ati i ymchwilio i'r mater ac adrodd yn ôl i'r Aelod. Os bydd yr Aelod yn dal i fod yn bryderus dylai godi'r mater gyda'r Prif Weithredwr a fydd yn ymchwilio i'r mater. Caiff unrhyw gamau a gymerir yn erbyn Swyddog ynglŷn â chwyn eu cymryd yn unol â darpariaethau Gweithdrefn Gwyno'r Cyngor.
- 2.4 Os bydd Swyddog yn teimlo bod ymddygiad Aelod yn amhriodol gan gynnwys ymddygiad sy'n torri'r Egwyddorion sy'n llywodraethu Ymddygiad Aelodau Etholedig a Chyfetholedig Awdurdodau Lleol yng Nghymru (gweler Cod Ymddygiad yr Aelodau – Rhan 5 – Dogfen J Cyfansoddiad y Cyngor) neu nad yw ef wedi ei drin/nad yw hi wedi ei thrin â pharch gan Aelod, dylai godi'r mater gyda'i Gyfarwyddwr Corfforaethol ef / ei Chyfarwyddwr Corfforaethol hi, y Prif Weithredwr neu'r Swyddog Monitro fel bo'n briodol. Yna bydd y Cyfarwyddwr Strategol, y Prif Weithredwr neu'r Swyddog Monitro'n cymryd camau priodol drwy siarad â'r Aelod unigol ac/neu'r arweinydd grŵp.
- 2.5 Ni ddylai'r un Aelod na Swyddog adael i unrhyw gysylltiadau personol na pherthynas gydag unrhyw Aelodau neu Swyddogion eraill effeithio arnynt o ran

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

cyflawni eu dyletswyddau swyddogol, nac ychwaith ar unrhyw weithrediadau na phenderfyniadau a wneir gan y Cyngor neu ar ran y Cyngor. Dylai'r Aelodau a'r Swyddogion ystyried sut y byddai perthynas neu gysylltiad o'r fath yn cael eu gweld gan rywun y tu allan i'r Cyngor, neu gan unrhyw Aelod neu Swyddog arall, ac i warchod rhag rhoi argraff o ragfarn neu annhegwch.

- 2.6 Dylai unrhyw Swyddog sydd â chysylltiad personol neu sy'n perthyn i unrhyw Aelod hysbysu ei Brif Swyddog ef / ei Phrif Swyddog hi yn ysgrifenedig.
- 2.7 Dylai Aelodau roi cyfrif am unrhyw berthynas bersonol neu gysylltiad gydag unrhyw Aelod neu Swyddog arall, wrth ystyried yr angen i gofrestru neu ddatgelu buddiant personol lle bo'n briodol.
- 2.8 Rhaid cofio bod Swyddogion pob adran Gwasanaeth yn atebol i'w Cyfarwyddwyr Corfforaethol / Swyddogion Arweiniol Corfforaethol ac er y dylai Swyddogion geisio cynorthwyo Aelodau Cabinet/Cadeiryddion ar bob adeg (ac yn wir, unrhyw Aelodau), o wneud hynny ni ddylent fynd y tu hwnt i ba bynnag awdurdod a gawsant gan eu Cyfarwyddwr Corfforaethol neu Swyddog Arweiniol Corfforaethol. Dylid nodi hefyd bod gan y Prif Weithredwr gyfrifoldeb statudol dros sicrhau bod staff y Cyngor wedi eu trefnu a'u rheoli'n briodol a chyfrifoldeb cyffredinol o ganlyniad dros gyfarwyddo a rheoli pob Swyddog.

3. Y BERTHYNAS RHWNG Y SWYDDOGION A GRWPIAU'R PLEIDIAU

- 3.1 Mae cydnabyddiaeth statudol i grwpiau'r pleidiau ac mae'n arfer cyffredin i grwpiau o'r fath roi ystyriaeth ragarweiniol i faterion busnes y Cyngor cyn i'r materion hynny gael eu trafod gan y Cyngor, y Cabinet neu'r Pwyllgor perthnasol. Gellid yn briodol ddigon ofyn i Gyfarwyddwyr Corfforaethol neu'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol gynorthwyo a chyfrannu at drafodion grwpiau'r pleidiau, ar yr amod eu bod yn aros yn niwtral yn wleidyddol. Bydd y Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn ymadael yn syth ar ôl rhoi'r cyflwyniad.
- 3.2 Bydd yn rhaid cyflwyno unrhyw geisiadau i Gyfarwyddwr Corfforaethol neu Swyddog Arweiniol Corfforaethol fod yn bresennol mewn cyfarfod a drefnir gan

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

blaid neu grŵp plaid, at ddibenion cyflwyno gwybodaeth gerbron y cyfarfod hwnnw, drwy'r Prif Weithredwr drwy arweinydd y grŵp plaid perthnasol. Bydd y Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol a fydd yn bresennol yn y cyfarfod yn gwneud hynny yn rhinwedd ei swydd, bydd yn niwtral yn wleidyddol, ac ni fydd ei bresenoldeb ef / ei phresenoldeb hi yn awgrymu cefnogaeth i unrhyw safbwynt, cynnig nac ymateb gwleidyddol neilltuol. Yn gyffredinol dylid gwarchod rhag bod yn bresennol mewn cyfarfodydd o'r fath yn ystod y cyfnod rhwng cyhoeddi a chwblhau unrhyw etholiadau lleol neu seneddol sy'n effeithio ar yr ardal dan sylw (y cyfnod 'cyn etholiad').

- 3.3 Yn yr un modd, os bydd Cyfarwyddwr Corfforaethol neu Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn rhoi gwybodaeth i gyfarfod grŵp plaid ynghylch busnes y Cyngor, bydd gofyn darparu'r holl wybodaeth a chyngor i'r Cabinet hefyd neu'r Pwyllgor perthnasol pan ystyrir y mater dan sylw.
- 3.4 Ni wnaiff y Cyfarwyddwyr Corfforaethol roddi gwybodaeth na chyngor i unrhyw gyfarfodydd grwpiau pleidiau os oes rhai'n bresennol nad ydynt yn Aelodau o'r Cyngor, oherwydd nid yw'r bobl hynny wedi eu rhwymo gan God Ymddygiad yr Aelodau (yn enwedig y darpariaethau sy'n ymwneud â datgelu buddiannau a chyfyngiadau ar ddatgelu gwybodaeth gyfrinachol).
- 3.5 Rhaid i Gyfarwyddwr Corfforaethol neu Swyddog Arweiniol Corfforaethol barchu cyfrinachedd trafodaethau unrhyw grŵp plaid y maent yn bresennol ynddynt ac yn arbennig felly dylent beidio â throsglwyddo cynnwys unrhyw drafodaethau o'r fath i grŵp plaid arall.

4. GWASANAETHAU CYMORTH A CHYFLEUSTERAU AR GYFER YR AELODAU A GRWPIAU PLEIDIAU

Ni chaiff y Cyngor ddarparu gwasanaethau cymorth a chyfleusterau'n gyfreithlon i'r Aelodau (e.e. cyfarpar cyfrifiadurol, deunyddiau papur, teipio, printio, llungopïo, ystafelloedd cyfarfod, trafndiaeth ac ati) onid ydynt ar gyfer eu cynorthwyo i gyflawni eu rolau fel Aelodau o'r Cyngor. Ac eithrio'r hyn a ddarperir mewn polisïau eraill a gytunwyd o eiddo'r Cyngor, dylid defnyddio'r gwasanaethau cymorth a'r cyfleusterau hynny at ddibenion busnes y Cyngor yn unig ac yn unol ag unrhyw gontractau ysgrifenedig sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau o'r fath a wneir rhwng yr Aelodau

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

a'r Cyngor.

5. MYNEDIAD YR AELODAU AT WYBODAETH AC AT DDOGFENNAU'R CYNGOR

5.1 Caiff yr Aelodau ofyn i unrhyw ~~adran~~ Wasanaeth roi gwybodaeth, eglurhad a chyngor ynghylch swyddogaeth y Gwasanaeth ~~f~~ ~~adran honno~~ ~~hwnnw~~ fel y gellid yn rhesymol fod arnynt eu hangen i'w cynorthwyo i gyflawni eu rolau fel Aelodau o'r Cyngor. Gallai hynny gynnwys cais am wybodaeth gyffredinol ynglŷn â rhyw agwedd ar weithgareddau'r ~~adran~~ Gwasanaeth neu gais am wybodaeth benodol ar ran etholwyr.

5.2 Fel rheol dylid cyflwyno ceisiadau o'r fath at y ~~Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r~~ Swyddog Arweiniol Corfforaethol neu'r Swyddog Corfforaethol priodol yn yr adran dan sylw.

5.3 Os bydd unrhyw fater yn peri anghydfod neu anfodlonrwydd, dylid cysylltu â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r Prif Weithredwr.

~~5.1~~

5-25.4 Mae hawliau cyfreithiol yr Aelodau i weld dogfennau'r Cyngor yn codi'n rhannol o statudau ac yn rhannol o'r gyfraith gyffredin (penderfyniadau barnwrol). Gweler darpariaethau perthnasol y Cyfansoddiad, Deddf Llywodraeth Leol 1972 (yn enwedig Adran 100F(2)) a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennaeth a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001. (fel y'i diwygiwyd).

5-35.5 Yn gryno felly, mae gan yr Aelodau hawl statudol i weld unrhyw ddogfennau sy'n cynnwys deunyddiau sy'n ymwneud ag unrhyw faterion sydd am gael eu trafod mewn cyfarfod o'r Cyngor, Pwyllgorau, y Cabinet neu gan Aelodau o'r Cabinet at ddibenion gwneud penderfyniadau Cabinet. Mae'r hawl honno'n bod p'un ai a yw'r Aelod yn Aelod o gyfarfod sy'n gwneud penderfyniadau ai peidio ac mae'n cynnwys nid yn unig yr adroddiadau a gyflwynir gerbron y cyfarfod, mae hefyd yn cynnwys unrhyw bapurau cefndir perthnasol. Fodd bynnag, nid yw'r hawl yn cynnwys dogfennau sy'n ymwneud ag eitemau eithriedig sydd ar agenda unrhyw gyfarfodydd. Mae'r rheiny'n cynnwys gwybodaeth sydd wedi ei heithrio (yn statudol) rhag cael ei chyhoeddi a hynny oherwydd, er enghraifft, mae'n ymwneud â staff, meddianwyr eiddo'r Cyngor, rhai sy'n ymgeisio am grantiau neu wasanaethau eraill, gofal plant, telerau arfaethedig contractau neu drafodaethau

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

ynglŷn â chontractau neu wybodaeth arall sy'n fasnachol sensitif, trafodaethau ynghylch cysylltiadau diwydiannol, cyngor cyfreithiol neu achosion cyfreithiol neu oherwydd eu bod yn cyfeirio at y materion hynny.

[5-45.6](#) Mae hawliau'r Aelodau o dan y gyfraith gyffredin yn llawer ehangach ac maent wedi eu seilio ar yr egwyddor bod hawl prima facie gan unrhyw Aelod i weld dogfennau'r Cyngor, ar yr amod bod hynny'n rhesymol angenrheidiol i alluogi'r Aelod i gyflawni ei ddyletswyddau ef / ei dyletswyddau hi fel Aelod o'r Cyngor. Adwaenir yr egwyddor hon fel yr egwyddor parthed 'Yr hyn y mae angen i chi ei wybod'. Felly, mae'n rhaid i'r Aelod ddangos bod arno fe / arni hi 'angen gwybod' er mwyn arfer yr hawl hon o dan y gyfraith gyffredin. Nid oes hawl gan Aelod 'rwydd hynt' i weld dogfennau'r Cyngor ac nid yw chwilfrydedd ynddo ei hun yn ddigon.

[5-55.7](#) Felly, y prawf o dan y gyfraith gyffredin yw a yw'n rhesymol angenrheidiol i'r Aelod wybod yr wybodaeth er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau ef / ei dyletswyddau hi'n briodol fel Aelod o'r Cyngor. Yn gyntaf oll, bydd yn rhaid i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol y mae ei adran yn dal y ddogfen dan sylw benderfynu ynglŷn â hynny (gyda chyngor y Swyddog Monitro). Os bydd anghytuno, gellir cyfeirio'r mater i'w benderfynu gan yr Aelod Cabinet a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol sy'n gyfrifol am y swyddogaeth neu'r pwrpas y delir y ddogfen, a hynny eto gyda chyngor cyfreithiol gan y Swyddog Monitro.

[5-65.8](#) O dan rai amgylchiadau, bydd 'angen yr Aelod i wybod' yn amlwg (e.e. Aelod o Bwyllgor yn dymuno gweld dogfennau sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Pwyllgor). Dan amgylchiadau eraill, fel rheol byddai disgwyl i'r Aelod gyfiawnhau'r cais mewn termau penodol (e.e. Aelod yn dymuno gweld dogfennau sy'n cynnwys gwybodaeth bersonol am drydydd parti).

[5-75.9](#) Er bod y term 'Dogfen y Cyngor' yn eang iawn ac yn cynnwys unrhyw ddogfen a gaiff ei llunio drwy ba ddulliau bynnag gydag adnoddau'r Cyngor, derbynnir drwy gonfensiwn na fydd 'angen gwybod' ar aelod o grŵp plaid ac na fydd hawl ganddo i weld dogfen sy'n rhan o weithrediad mewnol grŵp plaid arall.

[5-85.10](#) Ni ddylai'r Aelodau roi pwysau gormodol ar y Swyddogion [iau](#) i ryddhau gwybodaeth a dogfennau nad oes ganddynt hawl i'w gweld. [Dylid gofyn am gyngor oddi wrth y Swyddog Arweiniol Corfforaethol perthnasol.](#)

[5-95.11](#) Ceir rhagor o gyngor a chyngor mwy manwl ynghylch hawliau'r Aelodau i weld dogfennau'r Cyngor gan y Swyddog Monitro.

5.10 Yn olaf, bydd yn rhaid defnyddio unrhyw wybodaeth ynghylch y Cyngor a ddarperir ar gyfer Aelod at y diben y'i rhoddir; hynny yw, ar gyfer cyflawni dyletswyddau priodol yr Aelod fel Cynghorydd. Pwysleisir y pwynt hwn yng

Nghod Ymddygiad yr Aelodau yn y termau canlynol:

“Mae’n rhaid i’r Aelodau”:

- (a) mae’n rhaid i’r Aelodau beidio â datgelu gwybodaeth a roddir yn gyfrinachol, heb ganiatâd neilltuol y sawl a awdurdodir i roi’r caniatâd hwnnw, neu onid yw’n ofynnol o dan y gyfraith i wneud hynny;
- (b) mae’n rhaid i’r Aelodau beidio â rhwystro neb rhag cael mynediad at wybodaeth y mae gan y person hwnnw hawl iddi o dan y gyfraith”

6. Y BERTHYNAS RHWNG SWYDDOGION, CADEIRYDDION AC AELODAU CABINET

6.1 Mae’n bwysig sicrhau bod perthynas waith agos rhwng Aelodau Cabinet, Cadeiryddion Pwyllgorau a’r Cyfarwyddwyr Corfforaethol ~~ae~~ Swyddogion Arweiniol Corfforaeth Uwch Swyddogion ac uwch swyddogion eraill unrhyw ~~adran~~ Wasanaeth sy’n adrodd i gyfarfodydd sy’n gwneud penderfyniadau. Fodd bynnag, ni ddylai’r berthynas fod yn un mor agos, ac ni ddylai chwaith ymddangos yn un mor agos, fel y byddai’n dwyn amheuaeth ynghylch gallu’r Swyddog i ymdrin yn ddiuedd ag Aelodau a grwpiau pleidiau eraill, neu ag unrhyw unigolyn neu gorff arall.

6.2 Er yr ymgynghorir ag Aelod Cabinet neu Gadeirydd fel rhan o’r broses o lunio agenda cyfarfod, o dan rai amgylchiadau bydd yn briodol i Swyddogion roi rhyw fater neilltuol ar yr agenda. Bydd y Cyfarwyddwyr Corfforaethol a’r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol yn atebol ar bob adeg am gynnwys unrhyw adroddiadau a gyflwynir yn eu henw.

6.26.3 Dylid cyfeirio unrhyw fater sy’n ymwneud â chynnwys unrhyw eitem ar yr agenda, neu gyflwyno unrhyw adroddiadau neilltuol, na all yr Aelod Cabinet/Cadeirydd a Chyfarwyddwr Corfforaethol gytuno yn eu cylch at y Swyddog Monitro. O dan rai amgylchiadau bydd dyletswydd ar y Prif Weithredwr neu’r Prif Swyddog Cyllid (fel y Swyddog Ariannol Adran 151 statudol) neu’r Swyddog Monitro i gyflwyno adroddiadau.

6.36.4 Os caiff adroddiad ei ysgrifennu yn enw Swyddog neilltuol, adroddiad y Swyddog hwnnw ydyw a hyd yn oed os yw’r Cadeirydd yn anfodlon ar ei gynnwys, ni ddylid ei newid heb ganiatâd penodol y Prif Swyddog. Os yw’r Cadeirydd yn dymuno awgrymu gweithredu’n wahanol i’r hyn y mae’r Swyddog

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

yn ei gynnig, yna o dan amgylchiadau eithriadol, dylai ysgrifennu ei adroddiad ef ei hun / ei hadroddiad hi ei hun yn ychwanegol at yr adroddiad a gyflwynwyd gan y Prif Swyddog ond ni ddylai ddwyn pwysau gormodol ar y Prif Swyddog i dynnu adroddiad gwreiddiol y Swyddog yn ôl nac i'w newid. Ni ddylai'r Aelodau ymyrryd yng ngwaith beunyddiol y Prif Swyddogion a'u staff.

7. Y BERTHYNAS RHWNG YR AELODAU, Y SWYDDOGION A'R PWYLLGORAU CRAFFU

7.1 Gall unrhyw Bwyllgor neu Is-bwyllgor Trosolwg a Chraffu graffu ar y penderfyniadau a wneir neu'r camau gweithredu a gymerir a'u hadolygu parthed cyflawni swyddogaethau'r Cyngor. Yn ogystal ag adolygu'r ddogfennaeth, wrth gyflawni'r rôl graffu, gallant alw unrhyw Aelod Cabinet, y Prif Weithredwr ~~ac unrhyw~~ Cyfarwyddwr Corfforaethol neu ~~Bennaeth~~ Gwasanaeth Swyddog Arweiniol Corfforaethol i'w cyfarfodydd i esbonio unrhyw faterion sydd o fewn eu cylch gwaith:-

- Unrhyw benderfyniad neu gyfres o benderfyniadau; ac/neu
- I ba raddau y mae'r camau gweithredu a gymerir yn gweithredu polisïau'r Cyngor; ac/neu
- Perfformiad y gwahanol Adrannau y mae ganddynt reolaeth drostynt a bydd dyletswydd ar yr unigolion hynny i fod yn bresennol os bydd gofyn.

7.2 Os bydd gofyn i unrhyw Aelod neu Gyfarwyddwr Corfforaethol neu Swyddog Arweiniol Corfforaethol fod yn bresennol mewn Pwyllgor Trosolwg a Chraffu o dan y ddarpariaeth hon, bydd Cadeirydd y Pwyllgor hwnnw'n hysbysu'r Swyddog priodol. Bydd y Swyddog Priodol yn hysbysu'r Aelod neu'r Swyddog yn ysgrifenedig gan roi o leiaf 10 niwrnod gwaith o rybudd o'r cyfarfod y mae disgwyl iddo / iddi fod yn bresennol ynddo. Yn y rhybudd dylid nodi natur yr eitem y mae disgwyl iddo/iddi fod yn bresennol ynddi i roi cyfrif a ph'un ai a oes angen dod ag unrhyw bapurau i'r Pwyllgor. Os bydd angen llunio adroddiad ar gyfer y Pwyllgor, dylid rhoi digon o rybudd i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol perthnasol fedru paratoi'r ddogfennaeth honno.

7.3 O dan amgylchiadau eithriadol os na all yr Aelod neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol neu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol fod yn bresennol ar y dyddiad dan sylw, yna bydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu'n ymgynghori gyda'r Aelod neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol i drefnu dyddiad arall iddynt fod yn bresennol.

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

- 7.4 Dylid nodi nad lle'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yw
- 7.4.1 Gweithredu fel gwrandawriad disgyblu ar gyfer gweithredoedd Swyddogion – i'r Prif Weithredwr yn unig y perthyn y swyddogaeth honno parthed y staff, neu;
- 7.4.2 Gweithredu fel llys apêl 'lled farnwrol' yn erbyn penderfyniadau, na chanlyn cwynion unigolion (Cynghorwyr, Swyddogion neu aelodau o'r cyhoedd) oherwydd mae gweithdrefnau eraill yn bod i'r diben hwnnw e.e. Gweithdrefn Gwyno, Ombwdsmon Llywodraeth Leol, apêl gerbron y Llysoedd.

8. GOHEBIAETH

- 8.1 Fel rheol ni ddylid copïo gohebiaeth, gan gynnwys e-byst rhwng Aelod unigol a Swyddog, i Aelodau eraill, onid yw hynny'n angenrheidiol ar gyfer cynnal busnes yn briodol a naill ai ar ddisgresiwn Cyfarwyddwr ~~Strategol~~ Corfforaethol y Gwasanaeth neu gyda chytundeb yr Aelod dan sylw. O dan amgylchiadau eithriadol os bydd yn angenrheidiol copïo'r ohebiaeth i Aelod arall, dylid hysbysu'r Aelod gwreiddiol.
- 8.2 Fel rheol dylid anfon llythyrau swyddogol ar ran y Cyngor yn enw'r Swyddog priodol yn hytrach nag yn enw'r Aelod. O dan rai amgylchiadau ~~eithriadol~~ (e.e. sylwadau ar gyfer Gweinidog Llywodraeth neu ohebiaeth gydag Arweinydd awdurdod lleol arall) gallai fod yn briodol anfon llythyr yn enw Arweinydd y Cyngor. Dylid anfon llythyrau sydd, er enghraifft, yn creu rhwymedigaethau, yn cadarnhau neu'n gwadu derbyn atebolrwydd, neu'n rhoi cyfarwyddiadau ar ran y Cyngor yn enw'r Prif Weithredwr bob amser neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol priodol neu Uwch Swyddog arall.

9. CYHOEDDUSRWYDD A'R CYFRYNGAU

- 9.1 Swyddfa'r Wasg fydd yn cysylltu â'r cyfryngau ynghylch materion sy'n ymwneud â'r Cyngor neu fusnes y Cyngor, gan gynnwys datganiadau i'r wasg.
- 9.2 Os bydd Aelod yn siarad â'r cyfryngau heb ymgynghori â'r Arweinydd neu'r Aelod Cabinet neu Gadeirydd y Pwyllgor ac/neu Swyddfa'r Wasg yn gyntaf, bernir mai barn bersonol yr Aelod a gafwyd.
- 9.3 Dylai'r Aelodau gydymffurfio â gofynion Deddf Llywodraeth Leol 1986 a'r Cod

Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion -Rhan 5 Codau A Phrotocolau

RHAN 5 DOGFEN K Protocol Ar Gyfer Y Berthynas Rhwng Aelodau A Swyddogion
Cymeradwywyd gan y Cyngor 21 Mawrth 2019. Diweddarwyd Mai 2022

Arferion Cymeradwy ar gyfer Cyhoedduswydd Awdurdodau Lleol sy'n rhwystro Cynghorau rhag cyhoeddi deunyddiau sy'n ymddangos megis petaent yn cefnogi plaid wleidyddol. Ni ddylid defnyddio cyhoedduswydd i roi cyhoedduswydd i Gynghorwyr unigol, onid ydynt yn cynrychioli'r Cyngor cyfan.

10. BETH YW RHAN CYNGHORWYR Y WARD

10.1 Dylid hysbysu Cynghorwyr y ward ac ymgynghori â hwy ynghylch materion perthnasol sy'n effeithio ar eu wardiau, h.y. ynglŷn â chynllunio, trwyddedu a materion perthnasol eraill. Fel rheol dylid gwahodd Cynghorwyr y Ward i gyfarfodydd cyhoeddus yn eu hardaloedd ac fel rheol gallent ddisgwyl y byddid yn ymgynghori â hwy pe cynhelid ymgynghoriad ynglŷn â materion lleol.

10.2 Ni ddylai'r Aelodau gymryd rhan mewn trafodaethau â datblygwyr, partneriaid busnes, tenantiaid busnes nac ymgynghorwyr oni bai bod swyddogion yn bresennol.

11. ARWEINIAD PELLACH

Dylai unrhyw Aelod sy'n dymuno cael arweiniad pellach ynghylch y materion sydd yn y Protocol hwn, neu ynglŷn ag unrhyw fater cyffelyb neu gysylltiedig, gysylltu â'r Prif Weithredwr neu'r Swyddog Monitro. Dylai unrhyw Swyddog sy'n dymuno cael arweiniad o'r fath ofyn i'w rheolwr yn gyntaf, a bydd y rheolwr yn ymgynghori â'r uwch reolwr ac yn cael cyngor fel bo'n briodol. Bydd y Swyddog Monitro'n penderfynu ynglŷn ag unrhyw fater sy'n ymwneud â dehongli'r Protocol hwn.

12. TORRI'R PROTOCOL

Os bydd Swyddogion yn torri'r Protocol hwn yn ddifrifol dylid ymdrin â hynny o dan weithdrefnau disgyblu'r Cyngor. Os bydd Aelodau'n ei dorri dylid cyfeirio'r mater at Arweinydd y Grŵp perthnasol er ystyriaeth a dylid hysbysu'r Prif Weithredwr a'r Swyddog Monitro.